

تاریخ ترجمه در دوره قاجار

لیلی صلواتی

دانشجوی رشته امور تربیتی دانشگاه فرهنگیان، پردیس شهید مدرس سنندج

چکیده

بخشی از پیشینه ادبی و تاریخی ایران، در آثاری به جای مانده که حاصل ترجمه و یا اقتباس از متون مکتوب به زبان‌های دیگر است. این ترجمه‌ها از سوی «میرزا» های مسلط به زبان و ادبیات فارسی انجام می‌شد. سبک نگارش این آثار همان سبک نگارش دوره زمانی ترجمه بود. دوره قاجاریه از مهمترین دوره‌های ترجمه در تاریخ ایران از زبان فرانسوی و انگلیسی به زبان فارسی است. تاریخ ترجمه در ایران کمتر مورد بررسی قرار گرفته است. شناخت عوامل فراز و فرود این مؤلفه در تاریخ ایران می‌تواند پژوهشگر را در شناسایی تاریخ ترجمه به فارسی و بازشناسی بخشی از پیشینه ادبی خود، یاری دهد. هدف این مقاله بررسی و ارزیابی نقش و جایگاه ترجمه از زبان انگلیسی به زبان فارسی و در مقایسه با زبان فرانسوی در بخشی از دوره قاجار (از ۱۲۱۰ ق سال تاجگذاری آقا محمد خان قاجار تا پایان حکومت مظفری) است. در این پژوهش ضمن بررسی تاریخ ترجمه از زبان انگلیسی به فارسی، با اتکاء به تعداد آثار ترجمه شده و تعداد مترجمان دارالترجمه ناصری، پیشی گرفتن زبان فرانسه از زبان انگلیسی نشان داده شده؛ و زمینه‌ها و عوامل این امر شناسایی و مورد بررسی و ارزیابی قرار گرفته است.

واژه‌های کلیدی: تاریخ ترجمه، زبان انگلیسی، زبان فارسی، زبان فرانسوی، قاجاریه، ناصرالدین شاه

مطالعات تاریخ و تمدن ایران و اسلام

دوره ۷، شماره ۲، تابستان ۱۴۰۰، صفحات ۱۰۲ - ۹۱